

Права учасників антитерористичної операції

Право на отримання грошового забезпечення, в т.ч. на отримання надбавки за виконання особливо важливих завдань, на отримання одноразової грошової допомоги, яка виплачується на день демобілізації.

Учасники АТО мають право отримувати грошове забезпечення в повному обсязі, з урахуванням всіх надбавок та премій, на рівні військовослужбовців контрактної служби (відповідно до посад та військових звань), а не на рівні військовослужбовців строкової служби, як передбачалося раніше;

У відповідності до постанови Кабінету Міністрів України «Питання грошового забезпечення військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період» від 09.04.2014 № 111 грошове забезпечення зазначеній категорії військовослужбовців виплачується у порядку та розмірах, установлених для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом.

Також мають право використовувати весь комплекс гарантій соціального і правового захисту, встановлених законодавством як для військовослужбовців, а саме військовозобов'язані, які були призвані на військову службу під час мобілізації, в особливий період, набувають нового юридичного статусу — військовослужбовці, внаслідок чого на них розповсюджуються пільги, передбачені Законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про соціальний і правовий статус військовослужбовців і членів їх сімей», та інших нормативно-правових актів.

Час перебування громадян України на військовій службі зараховується до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

Учасникам АТО нараховується одноразова грошова допомога, яка буде виплачуватися на день демобілізації; Пункт 2 статті 15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»: Військовослужбовцям, які були призвані на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, виплата одноразової грошової допомоги, передбаченої цим пунктом, здійснюється за період такої служби з дня їхнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої військової служби, на якій вони перебували у мирний час, за винятком тих осіб, які при звільненні з військової служби у мирний час не набули права на отримання такої грошової допомоги. Зазначена допомога виплачується на день демобілізації таких військовослужбовців. Умови та порядок виплати одноразової грошової допомоги військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Надання учасникам АТО статусу учасника бойових дій.

Військовослужбовці Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, відповідно до пункту 19 статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» отримують статус учасника бойових дій.

Учасникам бойових дій згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» надаються понад 20 різних видів пільг, найбільш важливими з яких є такі:

- безплатне одержання лікарських засобів за рецептами лікарів, першочергове безплатне зубопротезування, безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням; користування при виході на пенсію чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталами, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи; першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах та першочергова госпіталізація; виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати;
- 75-процентна знижка квартирної плати та вартості комунальних послуг; позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів
- безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості;

безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом;

- використання чергової щорічної відпустки у зручний час, а також одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік; переважне право на залишення на роботі;

- першочергове забезпечення жилою площею. Учасники бойових дій, які дістали поранення, контузію або каліцтво забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік. Першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, одержання позики на будівництво з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва;

- щорічна разова грошова допомога до 5 травня.

Відповідно до статей 10 та 15 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» відповідні пільги отримують також особи, на яких поширюється чинність зазначеного Закону, до яких відносяться, зокрема:

- сім'ї військовослужбовців, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків), а також внаслідок захворювання, одержаного в період проходження військової служби;

- дружини (чоловіки) померлих учасників бойових дій, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге;

- діти померлих учасників бойових дій, які навчаються за денною формою навчання у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладах.

Право на збереження місця роботи, посади, середнього заробітку, розміру пенсій.

За всіма громадянами, які призвані під час мобілізації на військову службу, гарантовано зберігаються місце роботи, посада, середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, незалежно від підпорядкування та форм власності. Одночасно вони отримують грошове забезпечення як військовослужбовці;

Згідно частини другої, третьої статті 39 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» за громадянами України, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, зберігаються місце роботи (посада), середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, незалежно від підпорядкування та форм власності (зімни внесені Законом України від 27.03.14 № 1169-VII, які набрали чинності з 01.04.14).

Також внесено зміни до статті 119 Кодексу законів про працю України: Працівникам, які призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, але не більше одного року, гарантується збереження місця роботи, посади і середнього заробітку.

За учасниками АТО зберегається право на підприємницьку діяльність для приватних підприємців, при їх призові на військову службу під час мобілізації. При цьому державна реєстрація підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців не припиняється;

Кодекс законів про працю України стаття 49-2 : Вимоги частин першої — третьої цієї статті не застосовуються до працівників, які вивільняються у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, пов'язаних з виконанням заходів під час мобілізації, на особливий період.

Не припиняється виплата пенсій пенсіонерам, у разі призову їх на військову службу під час мобілізації, на особливий період на час такої служби;

За учасниками АТО зберегається розмір пенсій офіцерам запасу, які призвані під час мобілізації. При демобілізації цим офіцерам пенсія буде збільшена з урахуванням нових посад, військових звань та додаткової вислуги років. Якщо ж новий розмір пенсії у офіцерів буде нижчим за розмір, який вони отримували в мирний час, виплата їм пенсії здійснюється у раніше встановленому розмірі.

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» стаття 2 після: пенсіонерам з числа військовослужбовців та осіб, які отримують пенсію за цим Законом, у разі призову їх на військову службу під час мобілізації, на особливий період до Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та Державної спеціальної служби транспорту, на службу до органів внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів та підрозділів цивільного захисту, податкової міліції та Державної кримінально-виконавчої служби України виплата пенсій на час такої служби не припиняється. Після звільнення із служби цих осіб виплата їм пенсій здійснюється з урахуванням додаткової вислуги років на день їх демобілізації. Якщо новий розмір пенсії у цих осіб буде нижчим за розмір, який вони отримували в мирний час, виплата їм пенсії здійснюється у розмірі, який вони отримували на день призову на службу у зв'язку з мобілізацією.

На позачергові військові звання незалежно від займаної посади та строків служби.

З метою заохочення військовослужбовців, які залучаються до проведення антитерористичної операції, Президентом України 19 травня 2014 року видано Указ № 480, згідно з яким, зокрема, Міністерству оборони України дозволено під час проведення антитерористичної операції присвоювати в порядку заохочення військовослужбовцям — учасникам антитерористичної операції чергові військові звання до полковника (капітана 1 рангу) включно незалежно від займаної посади та строків вислуги у відповідному званні.

Право на безоплатне медичне обслуговування.

Учасникам бойових дій згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» надаються понад 20 різних видів пільг, найбільш важливими з яких є такі: безоплатне одержання лікарських засобів за рецептами лікарів, першочергове безоплатне зубопротезування, безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням; користування при виході на пенсію чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи; першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах та першочергова госпіталізація; виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати;

Право на відпустку, в т.ч. академічну.

Законом від 20.05. у частині другій статті 45 Закону України «Про вищу освіту після слів «за станом здоров'я» доповнити словами «проходженням військової служби в особливий період, призовом на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та на строкову військову службу»; доповнити абзацом другим такого змісту: «Після закінчення академічної відпустки особи, які перервали навчання, поновлюються на навчанні без стягнення плати за перерваний та оплачений строк навчання».

75% знижка квартирної плати та вартості комунальних послуг.

Учасникам бойових дій згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» надаються понад 20 різних видів пільг, найбільш важливими з яких є такі: 75-процентна знижка квартирної плати та вартості комунальних послуг; позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів

Безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту.

Учасникам бойових дій згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» надаються понад 20 різних видів пільг, найбільш важливими з яких є такі: безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості; безоплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом;

Першочергове забезпечення житловою площею, відведення земельних ділянок, позики на будівництво.

Учасникам бойових дій згідно зі статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» надаються понад першочергове забезпечення жилою площею. Учасники бойових дій, які дістали поранення, контузію або каліцтво забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік. Першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, одержання позики на будівництво з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва;

Переважне право на укладення контракту на проходження військової служби.

20 травня 2014 року Верховною Радою України прийнято в другому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» (реєстраційний № 4785 від 28.04.2014), яким передбачено:

- поширення дії Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення проведення мобілізації» від 27.03.14 № 1169-VII щодо норм соціального захисту на всіх осіб, які були призвані на військову службу під час мобілізації після набрання ним чинності, зокрема тих, що були призвані на військову службу з 18.03.2014 по 01.04.2014;
- надання військовослужбовцям, після проходження військової служби за призовом під час мобілізації, переважного права залишитися на військовій службі на попередній або за їх згодою на іншій, не нижчій, ніж попередня, посаді;
- громадянам України надається можливість добровільно укласти контракт на проходження військової служби в особливий період (на особливий період, але не менше одного місяця) з подальшим залишенням на військовій службі і в мирний час;

Право на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця або втрати працездатності. Допомога на поховання.

Право на виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця або втрати працездатності.

Правові підстави:

- Стаття 16 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 975 (з 01.01.14 виходячи з прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який визначається законодавством (на цей час 1218 грн.).

Одноразова грошова допомога призначається і виплачується:

а) військовослужбовцю, інвалідність якого настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого ним під час виконання обов'язків військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням ним обов'язків військової служби, чи встановлення інвалідності особі після її звільнення з військової служби внаслідок зазначених причин, у розмірі:

- 250-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності I групи;
- 200-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності II групи;
- 150-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності III групи;

б) військовослужбовцю, інвалідність якого настала в період проходження військової служби або внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням ним військової служби, або встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідності не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби чи після закінчення тримісячного строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження зазначеної служби, у розмірі:

- 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності I групи;
- 90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності II групи;
- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності III групи;

в) військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, інвалідність якого настала внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного військовозобов'язаному чи резервісту під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через три місяці після закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження таких зборів, служби у військовому резерві, у розмірі:

- 120-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності I групи;
- 90-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності II групи;
- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення інвалідності, — у разі встановлення інвалідності III групи.

У разі часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності одноразова грошова допомога виплачується залежно від ступеня втрати працездатності, який встановлюється медико-соціальними експертними комісіями, у розмірі, що визначається у відсотках від:

- 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, — військовослужбовцю, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) під час виконання обов'язків військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;
- 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, — військовослужбовцю строкової військової служби, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) у період проходження ним строкової військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;
- 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на дату встановлення ступеня втрати працездатності, — військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, який отримав поранення (контузію, травму або каліцтво) під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності.

Таким чином, на цей час розмір допомоги не залежить від військового звання, посадового окладу та вислуги років військовослужбовця, що є соціально справедливим.

Для всебічного розгляду документів щодо призначення допомоги наказом Міністра оборони України від 12.04.07 № 168 визначено склад постійно діючої комісії з розгляду питань, пов'язаних із призначенням і виплатою одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті), каліцтва або інвалідності військовослужбовців та інвалідності осіб, звільнених з військової служби.

Відповідно до пункту 4 статті 15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» батькам та неповнолітнім дітям, а також дітям — інвалідам з дитинства (незалежно від їх віку) військовослужбовців, які загинули чи померли або пропали безвісти в період проходження військової служби, державою виплачується одноразова грошова компенсація в розмірі суми державного страхування військовослужбовців з урахуванням коефіцієнта індексації грошових доходів.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про поховання та похоронну справу» поховання учасників бойових дій здійснюється безоплатно для виконавця волевиявлення померлого або особи, яка зобов'язалася поховати померлого. При цьому згідно зі статтею 15 цього закону Збройні Сили України мають надавати допомогу в проведенні поховання померлих сім'ям, батькам або іншим особам, які зобов'язалися поховати померлих військовослужбовців, які померли під час проходження служби (виконання службових обов'язків), компенсують матеріальні витрати на ритуальні послуги та на спорудження надгробків.

Згідно пункту 7 Постанови Кабінету Міністрів України від 22.05.2000 № 829 «Про грошове забезпечення військовослужбовців» сім'ям і батькам військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби, надається допомога в проведенні поховання і компенсування матеріальних витрат на ритуальні послуги та спорудження надгробків у розмірі 500 гривень.

Право на звільнення від штрафних санкцій, пені. Чи нараховуються проценти за користування кредитом.

Крім того, 20 травня 2014 року Верховною Радою України прийнято в другому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» (реєстраційний № 4785 від 28.04.2014), яким передбачено:

- поширення дії Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення проведення мобілізації» від 27.03.14 № 1169-VII щодо норм соціального захисту на всіх осіб, які були призвані на військову службу під час мобілізації після набрання ним чинності, зокрема тих, що були призвані на військову службу з 18.03.2014 по 01.04.2014;
- надання військовослужбовцям, після проходження військової служби за призовом під час мобілізації, переважного права залишитися на військовій службі на попередній або за їх згодою на іншій, не нижчій, ніж попередня, посаді;
- врегулювання питання щодо виплат соціальної допомоги військовослужбовцям — жінкам, які були звільнені під час мобілізації;
- **звільнення від нарахування штрафних санкцій військовослужбовців, а також військовозобов'язаних, які призвані під час мобілізації на військову службу, з боку підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також фізичних осіб у зв'язку з несвоєчасною оплатою фінансових зобов'язань (кредитів, іпотек тощо) на особливий період. Крім того, відсотки за користування кредитом не нараховуються.**

Гарантії соціального захисту членам сімей військовослужбовців

Внесено зміни до статті 36 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (набирають чинності з 01.01.15) згідно з якими:

Членам сімей військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби, інших осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, які загинули (померли) внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних при захисті Батьківщини, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи або виконанні інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), або внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях та підпільних організаціях і групах, визнаних такими законодавством України, ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи чи участю у бойових діях у мирний час, які є непрацездатними та перебували на утриманні загиблого (померлого) годувальника (при цьому дітям та іншим особам, зазначеним в абзаці другому статті 30 цього Закону, незалежно від того, чи перебували вони на утриманні загиблого (померлого) годувальника, — 70 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї. Якщо на утриманні загиблого (померлого) годувальника перебували двоє і більше членів сім'ї, пенсія призначається у розмірі 90 процентів грошового забезпечення (заробітної плати) загиблого (померлого) годувальника, що розподіляється між ними рівними частками, але не менше ніж 40 процентів на кожного непрацездатного члена сім'ї. У таких самих розмірах, незалежно від причини смерті годувальника, обчислюються пенсії членам сімей померлих інвалідів війни та членам сімей, до складу яких входять діти, які втратили обох батьків.

Також передбачено, що особи, яким раніше призначено пенсію в разі втрати годувальника відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», мають право на перерахунок пенсії з урахуванням положень цього Закону.